RURAL VISION magazin

4. szám

A vidéki Európa megerősítése

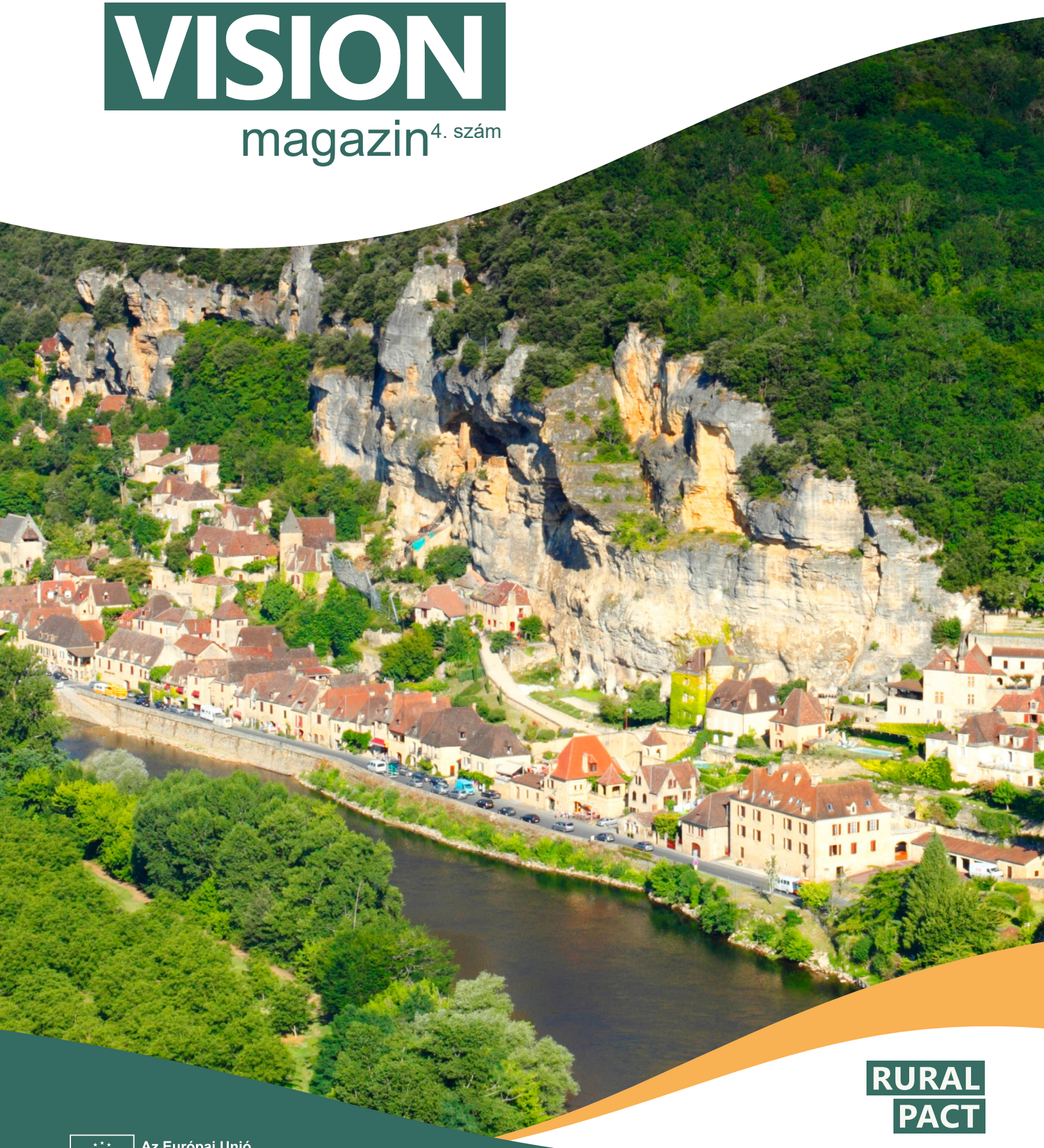

RURAL PACT

Az Európai Unió támogatásával

Tartalomjegyzék

3
A Vidék Hangja a következő uniós szakpolitikai keretben: miért és hogyan kell bevonni az érdekelteket

5
Erősebb vidéki dimenzió 2027 után: az RB és az EGSzB nézőpontjai

6
A vidéki területek vonzerejének növelése: mit hozhatnak az integrált megközelítések

8
Generációs megújulás a gazdálkodáson túl: generációkon átívelő vidéki jövő építése

9
Az integrált területi megközelítések működőképessé tétele: három tanulság Európából

10
Mi teszi virágzóvá a vidéki innovációs ökoszisztémákat? Három nézőpont a tartós innováció építéséhez

12
Hogyan formálódik a Vidéki Paktum Európa-szerte: nemzeti és regionális tapasztalatok

13
Miért fontos a politikai elkötelezettség a vidéki Európa számára

14
Változás előmozdítása a gyakorlatban: a vidék jövőképe szempontjából minden cselekedet számít

15
Emberek összekapcsolása, ösztönzés cselekvésre: a Vidéki Paktum közösségi csoportjain belül

NITÓGONDOLATOK

Lakóhelyétől függetlenül minden európai polgárnak élveznie kell azt az alapvető szabadságot, hogy azon a településen éljen, ahol az életét fel kívánja építeni. Ezt értjük a **maradáshoz való jog** (’right to stay’) alatt. Ez annak biztosítását jelenti, hogy az emberek nem kényszerülnek lakóhelyet változtatni a lehetőségek hiánya miatt, azaz a helyben maradás mindenki számára valódi választás

Ehhez a megfelelő feltételek és lehetőségek biztosítása különösen nehéz a központoktól távol eső vidéki területeken. Az embereknek jó minőségű munkahelyekre és gazdasági lehetőségekre, megfizethető lakhatásra, hatékony közlekedésre, digitális kapcsolódási lehetőségre, modern infrastruktúrára és megbízható közszolgáltatásokra, például oktatásra, gyermekgondozásra és egészségügyre van szükségük. Ezek a **jó életminőség alapjai**, és gyakran döntő tényezők abban, hogy az emberek el tudják-e képzelni a jövőjüket egy adott településen.

Az Európai Bizottság most készíti az **első európai stratégiát a maradáshoz való jogra vonatkozóan**. Az EU Vidéki Jövőképe keretében végzett sikeres munkára építve ez a stratégia kiegészíti a Bizottság keleti határrégiókkal, szigetekkel, külső régiókkal- és településekkel kapcsolatos egyéb területekkel kapcsolatos munkáját.

A stratégiai tervezés több mint 700, az EU 27 tagállamából, az érdekelt felektől kapott észrevételre épül, és **közös cselekvési keretet** biztosít a különböző szakpolitikai területeken. Olyan keretrendszer, amely erősíti régióink vonzerejét, és megteremti a feltételeket ahhoz, hogy az emberek helyben maradhassanak, dolgozhassanak és boldogulhassanak.

A feltételek megteremtéséhez **a különböző szakpolitikai területek pontos összehangolására** van szükség. A kohéziós politika központi szerepet játszik a területi egyenlőtlenségek kiváltó okainak kezelésében és a lokális igényeket tükröző, helyi alapú megoldásokba való befektetésben. Ugyanakkor a maradáshoz való jog érvényesítése az **integrált megközelítéstől** függ, azaz különféle szakpolitikai lépések összehangolását igényli. A kohézióért és reformokért felelős ügyvezető alelnökként biztosítom a koordinációt több szakpolitikai terület, köztük a mezőgazdaság, a közlekedés, az idegenforgalom, a halászat és a kék gazdaság között. Ezek a területek fontos szerepet játszanak a versenyképesség erősítésében és a maradáshoz való jog tényleges megvalósításában.

A maradáshoz való jog a jövőbeli 2027 utáni EU-s költségvetés és a javasolt nemzeti és regionális partnerségi tervek (National and Regional Partnership Plans, NRPP-k) egyik fő célkitűzése is. A maradáshoz való jog stratégiájának az a célja, hogy hozzájáruljon az NRPP-k elkészítéséhez azáltal, hogy gyakorlati megoldásokat és útmutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy **hogyan lehet az európai és nemzeti politikákat felhasználni** az uniós régiók vonz erejének, prosperitásának és ellenálló képességének megerősítése érdekében.

A cél egyszerű, de ambiciózus: minden európai polgár építhesse szabadon a jövőjét ott, ahol élni szeretne. Ennek eléréséhez **elkötelezettségre, együttműködésre és koordinációra** van szükség valamennyi szereplő között, és a kormányzás minden szintjén annak érdekében, hogy a maradáshoz való jog valósággá váljon az emberek és közösségek számára az egész EU-ban

Raffaele Fitto,
az Európai Bizottság kohézióért
és reformokért felelős
ügyvezető alelnöke

A Vidék Hangja a következő uniós szakpolitikai keretben: miért és hogyan kell bevonni az érdekelteket

Szerző: Urszula Budzich-Tabor,
Vidéki Paktum Támogató Irodája

A vidékfejlesztésben érintetteknek, korán be kell kapcsolódniuk

A javasolt 2027 utáni uniós szakpolitikai keret nagyobb rugalmasságot biztosít a tagállamoknak annak eldöntésére, hogy az uniós finanszírozás hogyan járuljon hozzá a vidéki területek fejlesztéséhez. Megteremti a lehetőséget az integráltabb területi fejlesztésre, de egyben azt is jelenti, hogy a finanszírozási prioritásokkal, az irányítással és a végrehajtással kapcsolatos döntéseket egyre inkább nemzeti és regionális szinten fogják meghozni. Ezért, a partnerségi elv részeként, a vidéki érdekelteknek fontos szerepük van annak biztosításában, hogy a jövőbeli nemzeti és regionális partnerségi tervek (NRPP-k) tükrözzék a vidéki közösségek igényeit és lehetőségeit.

Új lehetőségek – és új bizonytalanságok

A Bizottság azt javasolja, hogy 2028-tól a jelenlegi vegyes finanszírozási forrásokat egyetlen európai alapba vonják össze, amely lefedi a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, a mezőgazdaságot és a vidéki területeket, a halászatot és a tengerügyet, valamint a jólétet és a biztonságot. A tagállamok ezeket az erőforrásokat a javasolt NRPP-ken keresztül osztanák el, Magyarországon a Nemzeti Partnerségi Terv keretében.

A javaslat lehetővé teszi a **vidéki területek integráltabb, egységes keretrendszerben történő támogatását**. A vidéki érdekeltek azonban három fő bizonytalansági területet azonosítottak:

- **Finanszírozás** – noha a Bizottság a szabadon felhasználható finanszírozási források legalább 10 százalékát kitevő vidéki célt javasol, a nemzeti kormányok nagyobb rugalmassággal dönthetnek az NRPP-források felhasználásáról.
- **Politikai prioritások** – A tagállamok a nemzeti prioritásokat tükröző intézkedéseket és célokat fognak meghatározni, és nem világos, hogy a meglévő beavatkozásokat milyen mértékben és milyen formátumban folytatják.
- **Irányítás** – A tagállamok az NRPP minden egyes fejezetéhez kijelölhetnek külön irányító hatóságokat és koordinációs bizottságokat, ami azt jelenti, hogy az irányítási struktúrák nagy része – és a vidéki szereplők bevonásának módjai – bizonytalanok maradnak a tervek tartalmának véglegesítéséig.

Mit érhetnének el a vidéki érdekeltek?

A Vidéki Paktum keretében folytatott megbeszélések azt mutatják, hogy az érintettek készek együttműködni az NRPP-k elkészítéséért felelős nemzeti hatóságokkal. Három prioritás rajzolódott ki.

Először is biztosítani kívánják, hogy **a források megfelelő hányada a vidéki térségekhez kerüljön**, tükrözve mind az európai társadalomban betöltött jelentőségüket, mind pedig az új NRPP-alap célkitűzéseinek eléréséhez való hozzájárulásukat.

Másodszor, **széles körű beruházási prioritásokat** szorgalmaznak, amelyekkel kezelni lehet a vidéki igények és lehetőségek sokféleségét. Ezek közé tartozik a mezőgazdaságon, a halászaton és az erdőgazdálkodáson túlmutató gazdasági fejlődés, a fenntartható munkahelyek, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a kultúra, az életminőség, valamint a kialakulóban lévő „maradáshoz való jog” uniós stratégiájából következő célok.

Harmadszor, hangsúlyozzák az **alulról felfelé irányuló megközelítések előtérbe helyezésének** fontosságát a megerősített partnerségi elv, az adminisztratív terhek csökkentése és a területi eszközök, különösen a közösségvezérelt helyi fejlesztés (Community-led Local Development, CLLD) szélesebb körű alkalmazása révén.

Felkészülés a párbeszédre

A megerősített partnerség elve alapján a nemzeti kormányok a regionális és helyi hatóságokkal, valamint az érintettekkel, köztük a vidéki közösségek képviselőivel, együtt készítik el az NRPP-ket. Ugyanakkor a kormányoknak egyensúlyt kell teremteniük a vidéki prioritások, valamint az egyéb területi és ágazati érdekek között úgy, hogy közben a 2028. évi új finanszírozási időszak kezdetéhez vezető szigorú ütemterv szerint dolgoznak.

A vidéki szervezeteknek ezért jól szervezettnek kell lenniük, és készen kell állniuk arra, hogy a megfelelő pillanatban beavatkozzanak, ha biztosítani szeretnék, hogy a vidéki szempontok tükröződjenek a tervekben.

Eltérő megközelítések a tagállamokban

Több tagállam már alkalmaz különböző megközelítéseket az érdekeltek bevonására.

Lengyelországban az NRPP kidolgozásáért felelős minisztérium létrehozott egy csoportot körülbelül 90 érdekelt félből, akik különböző tematikus területekről érkeznek – beleértve egy területi dimenzióval foglalkozó csoportot is –, hogy segítsék a terv stratégiai célkitűzéseinek és intézkedéseinek kidolgozását.

Észtországban az érdekelt felek bevonása országos és regionális szemináriumokat, konferenciákat és írásos konzultációkat foglal magába. A folyamat, amelyben a LEADER Unió stratégiai partnerként működik közre, nagy hangsúlyt fektet a befogadókészségre, a legitimitásra és a szakpolitikai elemzésre.

Ausztriában a részvétel a célzott közös tervezésre összpontosít, ami túlmutat a hagyományos széles körű konzultációkon, és kiegészíti azokat. A párbeszédfórumok, webináriumok, workshopok és a tervezett technikai munkacsoportok mind hozzájárulnak a jövőbeli NRPP kidolgozásához.

Az alábbi tájékoztató jellegű ütemterv felvázolja az NRPP elkészítésének főbb szakaszait és az érdekeltek bevonásának lehetőségeit a 2026 júliusában rendelkezésre bocsátott uniós jogszabálytervezetek és tagállami tervek alapján.

Részvétel a folyamat teljes időtartama alatt nemzeti és európai szinten

Az érdekeltek bevonását **az NRPP-k elkészítése során végig folytatni kell**. A vidéki szervezeteknek részt kell venniük a korai konzultációkban, a tematikus munkacsoportokban és a nyilvános ötletfelhívásokban, továbbá együtt kell működniük parlamenti képviselőkkel, regionális és helyi hatóságokkal, valamint vidékfejlesztési kutatószervezetekkel is.

Ugyanilyen fontos annak biztosítása, hogy a vidéki szereplők hangja a tervek végrehajtása után is érvényesüljön a monitoring bizottságokban, irányító csoportokban és hasonló vezető testületekben való részvétel révén.

A nemzeti szintű megbeszélések mellett a vidéki érdekelteket arra is biztatni kell, hogy ahol lehetséges, vegyenek részt a végleges uniós jogszabályi keret kialakításában. Ezt olyan, a vidéki érdekeket képviselő európai szervezeteken keresztül lehet elérni, mint a Partnerség a Vidéki Európáért (Partnership for Rural Europe, PREPARE), az Európai LEADER Vidékfejlesztési Hálózat (European LEADER Network for Rural Development, ELARD), az Európai Vidéki Közösségek Szövetsége (European Rural Community Alliance, ERCA), a Vidéki Ifjúság Európája (Rural Youth Europe, RYE) és mások.

A Vidéki Paktum Támogató Irodája továbbra is segíteni fogja ezt a folyamatot azáltal, hogy híreivel, havi hírlevelében és közvetlen levelezésében tájékoztatja a Vidéki Paktum tagjait a jogalkotási fejleményekről, a szakpolitikai vitákról, a szerepvállalási lehetőségekről és az érdekelt felek kezdeményezéseiről.

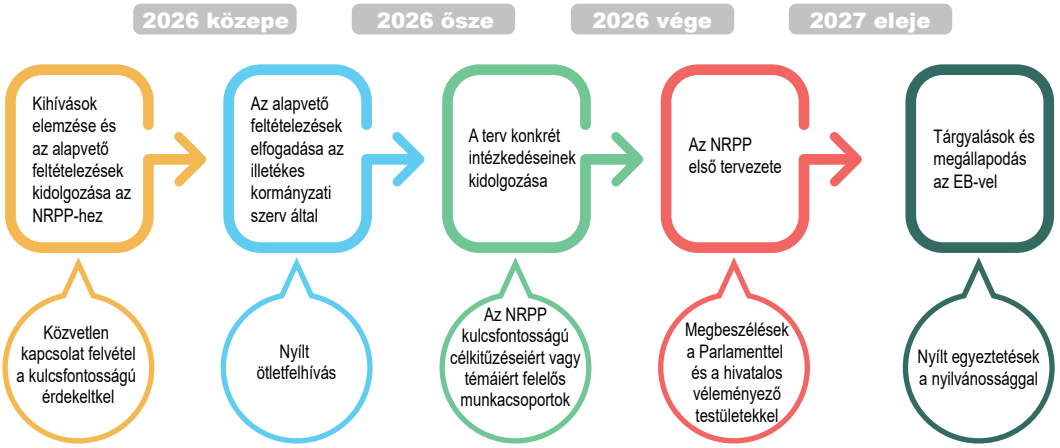

A Vidéki Paktum Szakpolitikai Laboratóriuma:„A vidéki területek bevonása a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe”: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/anchoring-rural-areas-national-and-regional-partnership-plans_en

Erősebb vidéki dimenzió 2027 után: az RB és az EGSzB nézőpontjai

Miközben az EU 2027 utáni szakpolitikai és költségvetési kerete alakulófélben van, hogyan maradhatnak a vidéki igények és lehetőségek szilárdan a középpontban? Két CoR-es és EESC-s vélemény előadói megosztják nézőpontjaikat arról, hogy hogyan lehet megerősíteni a kohéziós politika vidéki dimenzióját,aeidl.eu és miként lehet beépíteni a vidékszempontú vizsgálatot az uniós politikai döntéshozatalba, finanszírozásba és irányításba.

Radim Sršeň, a Régiók Európai Bizottsága (RB) véleményének előadója, és Ocskó Edina, az Okosfalu Hálózati Szolgáltatások elnöke

A Régiók Európai Bizottsága „A vidékfejlesztés jövője 2028 után” című véleményének egyhangú elfogadása azt a közös igényt tükrözi, hogy a vidékfejlesztés váljon a **kohéziós politika egyik fő célkitűzésévé**.

A vidékfejlesztés jövője válaszút előtt áll: a vidéki területek vagy múzeumokká, vagy minden generáció számára életteli, vonzó helyekké válhatnak.

A vidéki területek számos kihívással néznek szembe, de hatalmas potenciállal is rendelkeznek. Egy **átfogó, helyi alapú, integrált, több alapon és több szakpolitikából álló megközelítés** az egyetlen recept a jövőjükre. Ennek tükröznie kell az európai polgárok közel 30 százalékának szükségleteit, mindazokét, aki a vidéki területeken élnek.

Célzott támogatásra van szükség olyan eszközökhöz is, mint a **LEADER/CLLD és az Okosfalvak**, amelyek rendkívül hatékonynak bizonyultak a polgárok bevonásában és a személyre szabott megoldások biztosításában Európa-szerte.

A **szubszidiaritás elvére** építve a 2027 utáni keretnek biztosítania kell a helyi és regionális hatóságok, valamint más vidéki partnerek érdemi bevonását a nemzeti és regionális partnerségi tervek kidolgozásába és végrehajtásába.

Ez a megközelítés felszabadíthatja a vidéki területek stratégiai potenciálját, javíthatja az életminőséget, és segíthet visszafordítani a demográfiai hanyatlást és a növekvő elégedetlenséget.

Lidija Pavić-Rogošić, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSzB) vélemény előadója

A vidékszempontú vizsgálatnak (rural proofing) az uniós szakpolitikai döntéshozatal szisztematikus és részvételen alapuló részévé kell válnia. Ezzel lehet biztosítani a vidéki területek sajátos realitásainak figyelembevételét a korai szakpolitikai tervezéstől a végrehajtásig és az értékelésig. Egyszeri értékelés helyett a vidékszempontú vizsgálatot ki kell terjeszteni **a releváns szakpolitikai területekre és kormányzati szintekre**.

Az EGSzB következetesen hangsúlyozza, hogy az eredményes vidékszempontú vizsgálathoz **a vidéki közösségek, a civil szervezetek, a szociális partnerek és a helyi érdekeltek bevonása** szükséges. Tudásuk és tapasztalatuk elengedhetetlen a területi hatások azonosításához, a szakpolitikai válaszok kialakításához és annak biztosításához, hogy az intézkedések tükrözzék a helyi igényeket és lehetőségeket. Ahol kedvezőtlen területi hatásokat azonosítanak, ott a vidékszempontú vizsgálatnak kiigazításokhoz kell vezetnie.

Az eredményesség érdekében a vidékszempontú vizsgálatot a vidéki közösségek előtt álló kihívásokról és lehetőségekről szerzett **megbízható adatokkal kell alátámasztani**, valamint **egyértelmű felelősségi körökkel, kapacitásépítéssel és átlátható monitorozással** kell kiegészíteni. A **Vidéki Területek Megfigyelőközpontjának** állandó eszközzé kell válnia, szükség van a **szoros koordinációra** a közigazgatás egységei között, **rendszeres jelentéstételre, valamint a helyes gyakorlatok** egymás közötti megosztására.

Végső soron a vidékszempontú vizsgálatnak segítenie kell abban, hogy a vidéki területek vonzó lakó-, munka- és befektetési hellyé váljanak, továbbá támogatnia kell a kiegyensúlyozott területi fejlődést, és lehetővé tennie az emberek számára a helyben maradást, a visszatérést és a boldogulást.

A vidéki területek vonzerejének növelése: mit hozhatnak az integrált megközelítések

Az EU országai és régiói elkötelezik magukat a vidékfejlesztés integráltabb megközelítései mellett, és ezeket vizsgálják válaszul a demográfiai változásokra, a gazdasági átmenetekre és a területi egyenlőtlenségekre. A jövőbeli Nemzeti és Regionális Partnerségi Tervekről (NRPP-kről) szóló megbeszélések előrehaladásával a figyelem arra irányul, hogy a politikák hogyan tükrözhetik jobban a vidéki valóság sokszínűségét és hogyan erősíthetik a területi vonzerőt.

Írország, a francia Grand Est régió és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) nézőpontjai gyakorlati tanulságokat emelnek ki a politikák és az irányítási szintek összehangolásáról, a támogatás helyi körülményekhez igazításáról, valamint a beruházások területi szükségletekkel és eszközökkel való összekapcsolásáról. Tapasztalataik betekintést nyújtanak a jövőbeli vidékpolitikákba és az integrált tervezésbe Európa-szerte.

A Vidéki Paktum Szakpolitikai Laboratóriuma a szakpolitikai koordinációról: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/policy-lab-enhancing-policy-coordination-vibrant-rural-areas_en

Információk országonként a Vidéki Paktum előmozdításáról: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/countries_en

A Vidéki Paktum megvalósítása a tagállamokban" című szakpolitikai tájékoztató (elérhető az EU összes nyelvén): https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/making-rural-pact-happen-member-states_en

Az OECD „A regionális vonzerő újragondolása" programja: https://www.oecd.org/en/about/programmes/rethinking-regional-attractiveness.html

Michelle McKiernan,
Vidékstratégiai Osztály,
Vidék- és Közösségfejlesztési Minisztérium és a Gaeltacht,
Írország

Írország „Vidéki jövőnk" stratégiája azt mutatja, hogy **a vidéki vonzerő erősítése integrált, a kormányzat egészét igénylő megközelítést kíván**. 2021-es indulása óta a stratégia megmutatta, hogyan lehet a szakpolitikai koherenciát jobbá tenni és összehangoltabb, helyi alapú eredményeket elérni a vidékfejlesztés beillesztésével a kormányzati folyamatokba.

A stratégiát kormányközi koordinációs **mechanizmusok támogatják, amelyek több kormányzati szervet hoznak össze**, lehetővé téve az összehangolt megvalósítást több ágazatban, beleértve a közlekedést, a vállalkozásokat, a digitális összekapcsoltságot, a lakhatást és a közszolgáltatásokat. Ezek a megoldások **segítettek csökkenteni a szakpolitikai széttöredezettséget, összehangolni a beruházási prioritásokat és megvalósítani egy integráltabb tervezési kultúrát**, amelyben a vidékfejlesztést a kormányzat közös felelősségeként ismeri el.

A stratégia szintén megerősítette a **vidéki hatások figyelembevételét az új szakpolitikai kezdeményezések kidolgozása során**. Útmutatásokkal és gyakorlati erőforrásokkal a minisztériumokat arra ösztönzik, hogy a szakpolitikai tervezés legkorábbi szakaszaitól kezdve értékeljék, hogy az új politikák és programok milyen hatással lehetnek a vidéki közösségekre. Ez **növelte a területi hatásokkal kapcsolatos tudatosságot** a kormányzaton belül, és segített biztosítani, hogy a vidéki területek előtt álló lehetőségek és kihívások következetesebben tükröződjenek a nemzeti politikában.

Az irányítási mechanizmusok – beleértve a **rendszeres nyomon követést, a minisztériumok közötti együttműködést és a folyamatos kapcsolattartást** a helyi hatóságokkal, regionális szervekkel, közösségi szervezetekkel és más vidéki érdekelt felekkel – megerősítették az elszámoltathatóságot, javították a szakpolitikai koherenciát, és támogatták a reagálóképesebb, helyi alapú végrehajtást.

A „Vidéki jövőnk" következő változata ezen a kormányzati összhangra épülő megközelítésen fog alapulni, stratégiai keretet biztosítva az összehangolt beruházások fenntartásához, valamint a vidéki közösségek ellenálló képességének és vonzerejének további erősítéséhez.

A stratégia végrehajtásának tapasztalatai szilárd alapot teremtenek az NRPP-k kidolgozásához, és bizonyítják, hogy a kormányzaton belüli koordinációval, az érdekelt felek bevonásával és a helyi alapú fejlesztési megközelítéssel hogyan lehet biztosítani azt, hogy a beruházások kielégítsék a vidéki területek változatos igényeit.

Franck Leroy,
Grand Est régió,
Franciaország

2024 áprilisa óta a Grand Est régióban Vidéki Paktum működik, amely egy erős politikai kötelezettségvállalás a vidéki területeknek a regionális cselekvés középpontjába helyezésére.

2024-ben a Vidéki Paktummal egyértelmű döntést hoztunk: a vidéki területeket regionális prioritásaink középpontjába helyezzük. A vidéki közösségek nem elmaradottak. A vidéki emberek újításokon dolgoznak, munkahelyeket teremtenek, és alakítják régiónk jövőjét. A mi szerepünk az, hogy megadjuk nekik a cselekvéshez szükséges eszközöket azáltal, hogy meghallgatjuk a helyi igényeket, és támogatjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyek életre keltik törekvéseiket.

A régió 12 regionális iroda, egyszerűsített eljárások, testre szabott finanszírozási rendszerek és célzott támogatási mechanizmusok révén igazítja támogatását a vidéki területek sokszínűségéhez, segítve a helyi projektek megvalósítását.

A Vidéki Paktum elindítása óta több mint **500 millió euró regionális és európai finanszírozási forrás** támogatott **5600 projektet** az életkörülmények javításától és a természeti erőforrások megőrzésétől kezdve a vállalkozások támogatásáig és az ökológiai átállásig.

A régió oktatási, mobilitási, képzési és foglalkoztatási kezdeményezéseken keresztül is befektet a fiatalokba, beleértve a **havi 1 eurós bentlakásos iskolai szállásprogramját**, amelynek előnyeiből évente több mint 15 000 középiskolás diák részesedik.

A Vidéki Paktumon keresztül a Grand Est régió megerősíti azt törekvését, hogy gyakorlatias, helyi gyökerű megoldásokat kínáljon, és erősebb jövőt építsen a vidéki közösségek számára

Kép StevanZZ-től a Canván

Fernando Riaza, Michael Flood és
José Ignacio Donoso Salas,
az OECD Vállalkozások, Kkv-k,
Régiók és Városok Központja

Ahogy a képzett munkaerő, a befektetések, a látogatók és az ötletek bevonzásáért folytatott verseny fokozódik, az OECD eddig több mint 60 régióval működött együtt a tagországokban a vidéki és regionális vonzerő növelése érdekében. Munkánk rávilágít arra, hogy milyen fontos **az alapvető dolgok rendben tartása, mielőtt nagyszabású projektekbe kezdenénk**: jó helyi szolgáltatások, lakhatás, iskolák, egészségügy, közlekedés, digitális összekapcsoltság és megbízható életminőség az újonnan érkezők támogatására.

A vidéki régióknak ezután erre az alapra kell építeniük hiteles jövőképüket, amelyet beruházásokkal és eredményekkel támasztanak alá és különleges értékeikben, például a természeti tőkében, az ipari örökségben és a közösségi életben gyökereztetnek. Ezeket az értékeket gyakran alábecsülik.

A vidéki régiókban az OECD-országok lakosságának alig több mint egynegyede él, de ezekben a régiókban van a feldolgozóipari munkahelyek közel fele. A helyi szakosodások támogathatják a kulturális örökséget, az exportot és a helyi identitást. Az innováció nem korlátozódik a városokra: Skócia vidéki területein az elmúlt évtizedben az ország termelékenységi növekedésének nagy része a központoktól távoli területeknek volt köszönhető, amit a vállalkozói szellem és a társadalmi innováció is támogatott.

A jövőbeli NRPP-k esetében **a vidék vonzerejének fokozása hosszú távú jövőképet, átfogó politikai megközelítést, fenntartható finanszírozást, valamint a kormányzati szervek és a helyi szereplők közötti összehangolást igényel**. Az integrált megközelítések akkor működnek a legjobban, ha **a vidéki igények a teljes politikai ciklus alatt láthatók maradnak**, és ezt a vidékszempontú vizsgálat, a területi adatok és a közösségi részvétel is alátámasztja. A cél a beruházások, a politika és a helyi erőforrások összekapcsolása kell hogy legyen annak érdekében, hogy a vonzerő hiteles jövőt jelentsen a lakosok, a vállalkozások és az új generációk számára.

Generációs megújulás a gazdálkodáson túl: generációkon átívelő vidéki jövő építése

Szerző: Tatiana Ferreira és Alen Mujčinović, Európai Vidéki Ifjúsági Megfigyelőközpont

A generációs megújulás sokkal többet jelent, mint pusztán utódlást a gazdálkodásban. A vidéki közösségeknek fiatal vállalkozókra, szakemberekre, szolgáltatókra, kézművesekre és közösségi vezetőkre is szükségük van, ha életteli lakó- és munkahelyek kívánnak maradni.

Ezért **egyre fontosabb területi kihívás** a fiatalabb generációk számára a jövőépítés feltételeinek megteremtése a vidéki területeken. Ez a kulcsfontosságú üzenet a Vidéki Paktum helyes gyakorlatot bemutató webináriumán hangzott el, amely a vidéki vállalkozások generációs megújulásáról szólt. A webinárium során olyan szakpolitikai intézkedéseket és gyakorlati példákat vizsgáltak, amelyek bemutatták, hogy az integrált megközelítések hogyan erősíthetik a vidéki gazdaságokat és közösségeket.

A megfelelő feltételek megteremtése

A generációs megújulás **a teljes vidéki gazdaság hosszú távú életképességétől függ**. A kis- és középvállalkozások, a turizmus, a kézművesség, a helyi szolgáltatások és a közösségi szervezetek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy olyan vonzó helyek jöjjenek létre, ahol az emberek bátram választhatják, hogy maradnak, visszatérnek vagy befektetnek. Ezeknek a kilátásoknak a megteremtéséhez kedvező feltételekre van szükség a vállalkozói készségek, a jó minőségű munkahelyek és az élethosszig tartó tanulás terén.

Emellett a fiatalok növekvő **lehetőségeket látnak a zöld és digitális átállásban**, különösen a megújuló energia, a biogazdaság, a fenntartható turizmus, a gondozási szolgáltatások és a vidéki vállalkozások digitalizációja terén.

Az Európai Vidéki Ifjúsági Megfigyelőközpont (European Rural Youth Observatory, EURYO) kutatása szerint a fiatalok **döntéseit sokkal több tényező alakítja, mint pusztán a foglalkoztatás**. A lakhatás, a mobilitás, az oktatás, a digitális összekapcsoltság, az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a közösségi életben való részvétel lehetőségei mind befolyásolják azt, hogy a fiatalok a vidéki területeken maradnak-e, visszatérnek-e vagy befektetnek-e.

Generációkon átívelő tanulás

Az erős **vidéki vállalkozói ökoszisztémák** ugyanilyen fontosak. Az üzletmenet-folytonosság egyre inkább attól függ, hogy a hagyományos családi utódláson túl a **sokszínűbb vállalkozásátadási modellek** felé haladjunk, amit mentorálással, tanácsadási szolgáltatásokkal és gyakorlati útmutatással lehet támogatni.

A generációk közötti tudásátadás lehetővé teszi a tapasztalt szakemberek számára, hogy az üzleti eszközök mellett szakértelmet, magabiztosságot, együttműködési hálózatokat és helyi ismereteket is átadjanak. A Vidéki Paktum webinárium során elhangzott ausztriai, spanyolországi, németországi és szlovéniai példái megmutatták, hogy **a személyre szabott tanácsadás, a mentorálás, az inkubációs programok és az üzleti átadási kezdeményezések** hogyan erősíthetik az üzleti folytonosságot és a generációs megújulást a vidéki területeken

Vonzó vidéki jövő építése

A webináriumon lefolytatott megbeszélések megerősítették ezeket a megállapításokat, és kiemelték, hogy **a vonzó vidéki ökoszisztémák integrált, helyi alapú stratégiáktól függenek**, amelyek a gazdasági lehetőségeket ötvözik a minőségi szolgáltatásokkal, a lakhatással, az összekapcsoltsággal és az erős helyi partnerségekkel. A webinárium azt is hangsúlyozta, hogy a nők, az újonnan érkezők, a nemzetközi diákok és a tapasztalt szakértők értékes erőforrásokat jelentenek a munkaerőhiány kezelésében, a vállalkozói készségek és a közösségi élet támogatásában. A mentorálás, a hálózatépítés és a társaktól való tanulás segít a generációk összekapcsolásában, valamint a sikeres vidéki karrierhez szükséges önbizalom és készségek fejlesztésében.

A generációs megújulás tehát nem csupán arról szól, hogy egy generációt egy másikkal helyettesítünk, hanem arról is, hogy olyan vidéki helyeket hozzunk létre, ahol a különböző életkorú emberek hozzájárulhatnak, együttműködhetnek és együtt építhetik a hosszú távú jövőt.

Helyes gyakorlattal kapcsolatos webinárium a generációs megújulásról: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/generational-renewal-rural-businesses-empowering-youth-supporting-elders_en

EURYO: https://www.euryo.org/web/

Az integrált területi megközelítések működőképessé tétele: három tanulság Európából

Európa-szerte olyan területi eszközök, mint a LEADER/CLLD, az Okosfalvak és az Integrált Területi Beruházások (Integrated Territorial Investments, ITI-k), segítik a vidéki közösségeket az összetett kihívások kezelésében integrált, helyi alapú megközelítések révén. Bár hatókörükben és irányításukban különböznek, közös céljaik vannak: a részvétel erősítése, a koordináció javítása és a hosszú távú területi fejlődés támogatása.

A több forrásból finanszírozott új-aquitaniai (Franciaország) LEADER/CLLD eszközzel, az írországi ballyboughali Okosfalu megközelítés és a portugáliai Pinhal Interior ITI tapasztalataira támaszkodva ez a cikk gyakorlati tanulságokat vizsgál a 2027 utáni szakpolitikai keretrendszer számára.

Luís Matias, Pinhal Interior ITI, Portugália

A Pinhal Interior ITI-t a pusztító erdőtüzek után dolgozták ki hosszú távú válaszként az alacsony népsűrűségű funkcionális vidéki területek (azaz falvak, kisvárosok és azok hátországa) előtt álló kihívásokra. 24 önkormányzatot és öt, önkormányzatok közötti közösséget tömörítve **több finanszírozási eszközt egyesít egy közös területi cselekvési terv**, amelyet egy területfejlesztési ügynökség koordinál.

Tapasztalataink szerint a területi ellenálló képesség kiépítéséhez a vészhelyzeti reagálásnál többre van szükség. A 2027 utáni politikáknak jobban el kell ismerniük a **funkcionális vidéki területeket**, támogatniuk kell a **kormányzási szintek közötti szorosabb koordinációt**, és nagyobb **rugalmasságot kell biztosítaniuk a különböző finanszírozási források ötvözéséhez**. Az egyszerűsített, helyben irányított integrált beruházások, amelyek a közös területi prioritásokra és a közösségi részvételre épülnek, segítenének a hosszú távú sebezhetőségeket az ellenálló képesség, a versenyképesség és a fenntartható vidékfejlesztés lehetőségévé alakítani.

A Vidéki Paktum helyes gyakorlattal kapcsolatos webináriuma a területi eszközökről: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/good-practice-webinar-territorial-instruments-leaderclld-integrated-territorial-investments_en

Catherine Hua, Périgord Vert helyi akciócsoport, Franciaország

Új-Aquitania több forrásból finanszírozott CLLD megközelítése a LEADER-t a regionális fejlesztési finanszírozással (ERFA) ötvözi a helyi fejlesztési stratégiákon belül. Mindegyik stratégia lehetővé teszi a helyi akciócsoport (HACS) számára, hogy eldöntse, melyik pénzügyi alapot vegye igénybe projektek támogatására. Tapasztalataink azt mutatják, hogy **Új-Aquitania jelentős területfejlesztési finanszírozása bővíti a helyi fejlesztésre szánt forrásokat**, és hogy a HACS-ok számára a hozzáférés biztosítása az ERFA-alapokhoz **javítja a koordinációt** a HACS-ok, az irányító hatóság és a regionális szolgáltatások között, beleértve a nonprofit szektorért, a körforgásos gazdaságért, a kultúráért és a turizmusért felelőseket is.

Ugyanakkor az eltérő jogosultsági szabályok, finanszírozási elhatárolások és irányítási rendszerek bonyolultabbá teszik a folyamatot, és korlátozhatják a rugalmasságot. A 2027 utáni keretrendszer egyik fő tanulsága, hogy a **finanszírozási eszközök harmonizáltabb szabályozása** egyszerűbbé, hatékonyabbá és könnyebben megvalósíthatóvá teheti az integrált területi megközelítéseket.

Ian Dempsey, Prescience, Írország

Ballyboughal Okosfalu programjának tapasztalatai rámutattak arra, hogy milyen fontos a vidékfejlesztést az ellenálló képesség, az élhetőség és az életminőség köré szervezni. A közösségi prioritásokból kiindulva a **stratégia a közös jövőképet gyakorlati intézkedésekké alakította át** az irányítás, a helyteremtés, a biológiai sokféleség, az örökség, a rekreáció és a társadalmi jólét terén, a megvalósítást pedig helyi közösségi struktúrák és önkéntes csoportok irányították.

Az egyik legfontosabb tanulság az, hogy **a közös jövőképnek a megvalósításához szükséges képességgel kell társulnia**. A helyi kormányzás, a készségek, az önkéntesség és a közösségi vezetés megerősítése ugyanolyan fontos, mint a projektfinanszírozás biztosítása. A jövőbeli vidékpolitikáknak ezért **nemcsak projektekbe, hanem a hosszú távú társadalmi tőkébe, a helyi kapacitásba, a hálózatokba és a partnerségekbe is be kell fektetniük**, amelyek lehetővé teszik a közösségek számára, hogy az ötleteket tartós cselekvéssé alakítsák.

Mi teszi virágzóvá a vidéki innovációs ökoszisztémákat? Három nézőpont a tartós innováció építéséhez

A vidéki területeken az innovációt egyre inkább elengedhetetlennek tekintik az ellenálló képesség, a versenyképesség és az életminőség erősítéséhez. Az innováció azonban ritkán sikeres önmagában. Európa-szerte a hatóságok, a gyakorlati szakemberek és a helyi szereplők igyekeznek feltárni, hogy hogyan lehetne erősebb vidéki innovációs ökoszisztémákat létrehozni az emberek, az ötletek, a finanszírozás és a kísérletezés összekapcsolásával.

A vidéki innováció számos formát ölthet, Spanyolországnak az innovációt a demográfiai kihívásokkal összekapcsoló munkájától kezdve Ausztria szélesebb körű vidéki innovációtámogatási rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatain át a SMART ERA projekt kísérletezésre és léptékváltásra fókuszálásáig. Ez a cikk azokat a feltételeket vizsgálja, amelyek segíthetnek a vidéki innováció láthatóbbá, összekapcsoltabbá és fenntarthatóbbá válásában

Webinárium anyagai és beszámoló: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/good-practice-webinar-rural-innovation_en

Helyes gyakorlatok, hírek, események, kiadványok: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/topics/research-and-innovation_en

Tájékoztató a helyi alapú innovációval kapcsolatos helyes gyakorlatról: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/good-practice-brochure-place-based-innovation_en

María Martos,
ökológiai átmenetért és demográfiai kihívásokért felelős minisztérium (MITECO), Spanyolország

A vidéki elnéptelenedés Spanyolországban nemcsak a falvak lakosainak elvesztését jelenti, hanem azt is, hogy a vidéki területek a lehetőségek, a szolgáltatások, a foglalkoztatás és a jövőbeli kilátások csökkenésével szembesülnek. Ennek ellenére a vidéki közösségek nem a nulláról indulnak: egyesítik **a tudást, a közösségi hálózatokat, az identitást, az örökséget és a belülről fakadó innovációs képességet**.

Ebben a keretrendszerben jött létre a Területi Innovációs Központok Hálózata (Red CIT), amelyet a MITECO Demográfiai Kihívásokért Felelős Főtitkársága támogatása mellett a tartományi tanácsokkal közösen fejlesztettek ki. A hálózat központjaként működő minisztérium biztosítja a stratégiai keretet, míg a tartományi tanácsok a konkrét helyi igényekre szabott stratégiákra összpontosítanak.

A Red CIT bővülő hálózat, amely összeköti mind a 28 jelenlegi tartományi területi innovációs központot (CIT), és egy országos innovációs ökoszisztémát hoz létre, amely magában foglalja az érintett szereplőket, így a helyi, regionális és országos kormányzati képviselőket, a vállalkozásokat, az oktatási intézményeket, a polgárokat és a régiókat.

Maguk a tartományi CIT-ek helyi területi ökoszisztémákként és transzformációs laboratóriumokként működnek, **és módszertani segítséget nyújtanak a területükön zajló innováció irányításához, a kapacitásépítéshez és a finanszírozáshoz való hozzáféréshez**. Értékük abban rejlik, hogy **a többszintű kormányzást, a technikai támogatást és a társadalmi innovációt ötvözik** a vállalkozói szellem előmozdítása, a tehetségek vonzása, a szolgáltatások fejlesztése és a területi egyenlőség erősítése érdekében.

Teruel tartomány CIT-je jó példát mutat arra, hogy a civil társadalom szereplői, a vállalkozások és a közszereplők hogyan irányíthatnak közösen kezdeményezéseket, köztük egy vidéki innovációs fórumot, egy üres lakásokkal kapcsolatos rehabilitációs programot, valamint a vidéki vállalkozással kapcsolatos közös, tartományok közötti projekteket.

Rita Trattnigg, Ausztria szövetségi mezőgazdasági, erdészeti, klíma- és környezetvédelmi, régiókért és vízgazdálkodásért felelős minisztériuma

Ausztria hozzáállása a vidéki innovációhoz abból a feltételezésből indul ki, hogy a legnagyobb regionális hatás a **szektorokon átívelő, többszintű és többszereplős együttműködésből** származik. A mezőgazdaságon belüli innováció legjobb kiegészítése érdekében kibővítettük megközelítésünket a helyi és regionális közösségekben és gazdaságokban gyökerező vidéki innovációs ökoszisztémák megerősítése érdekében.

Annak érdekében, hogy kapcsolatot teremtsünk azokkal az újítókkal, akik már a gyakorlatban is változásokat hajtanak végre, két kiegészítő finanszírozási eszközt vezettünk be: **Vidéki Innovációs Központok**, amelyek inkubátorként működnek, és **Vidéki Innovációs Partnerségek**, amelyek megvalósítási projekteket támogatnak. Ezek kiegészítik a közös agrárpolitika (KAP) EIP-AGRI beavatkozását azáltal, hogy az innovációs támogatást a mezőgazdasági termelésen túlra is kiterjesztik.

Az erős innovációs ökoszisztémák kiépítése a megfelelő feltételek megteremtésétől is függ. **Projektkiválasztási kritériumokkal** ösztönözzük a helyi alapú megoldásokat, a regionális felelősségvállalást, a többszereplős együttműködést, az ágazatokon átívelő partnerségeket, valamint a kutatási és fejlesztési szervezetekkel kialakítandó kapcsolatokat. **A regionális irányítási rendszereken belüli közvetítő struktúrák**, például a LEADER helyi akciócsoportok fontos szerepet játszanak a különböző „innovációs csomópontok” összekapcsolásában és az együttműködés erősítésében.

Az eddig támogatott projektek számos ágazat szereplőit hozzák össze új értékláncok megteremtése, a regionális gazdaságok megerősítése és innovatív üzleti modellek fejlesztése érdekében. A finanszírozás mellett a nemzeti KAP hálózat **innovációs támogatást is nyújt, hogy segítse a projekteket fenntartható üzleti és hatásmodellek kidolgozásában**, amelyek a finanszírozási időszakon túl is folytathatók.

Tapasztalataink azt is mutatják, hogy a sikeres vidéki innovációs ökoszisztémák szorosan kapcsolódnak a többszintű kormányzáshoz, és profitálnak a **„kapacitásépítési” megközelítésből**. Az emberek és szervezetek másokat támogató képességének megerősítése lavinahatást kelt, lehetővé téve az innovációs ökoszisztémák növekedését, alkalmazkodását és tartós előnyök megteremtését a vidéki területek számára.

Matteo Gerosa, Fondazione Bruno Kessler és SMART ERA projekt

A Horizon Europe keretében finanszírozott SMART ERA projekt azt vizsgálja, hogy a **digitális eszközök, a részvételen alapuló tervezés és az integrált intelligens innovációs csomagok** hogyan segíthetik a vidéki közösségek újjáélesztését. A 10 ország hat kísérleti régiójában működő projekt a vidéki innováció közös akadályait kezeli, beleértve a korlátozott emberi tőkét és a helyi innovációs szereplők közötti gyenge kapcsolatokat.

A három évnyi kísérletezés egyik legegyértelműbb tanulsága az, hogy a helyi közösségek nem a vidéki innováció célcsoportját, hanem annak motorját képezik. A vidéki területeket túl gyakran kezelik olyan helyekként, ahol megoldásokat kell kínálni, nem pedig abban segíteni, hogy helyben megtervezzék azokat. Munkánk eredményeként kiderült, hogy **a tartós innováció a helyi felelősségvállalásból és az aktív részvételből fakad**.

Ennek támogatása érdekében a SMART ERA **fizikai és digitális közös tervezési eszköztárakat ötvöz testre szabott bevonási megközelítésekkel**, amelyekkel elkerülhető a helyi kapacitások túlterhelése. Két szerep bizonyult különösen fontosnak: a „**közösségi aktivátorok**”, akik mozgósítják a különböző helyi érdekelt feleket, és a „**kísérleti koordinátorok**”, akik áthidalják a szakadékot a technológiai szolgáltatók és a közösségek között. Segítenek a helyi igényeket konkrét cselekvésekké alakítani, bizalmat építeni a szereplők között, és az együttműködést a projekt kezdeti szakaszán túl is fenntartani.

Tapasztalataink azt is mutatják, hogy **a technológia önmagában nem elég**. A digitális eszközökhöz felhasználókra, irányítási megoldásokra és hosszú távú támogatásra van szükség annak érdekében, hogy a projektfinanszírozás befejezése után is használhatók maradjanak. Ezért támogatja a SMART ERA az intelligens innovációs csomagokat, **amelyek a technológiát segítőkész helyi politikákkal és társadalmi innovációval ötvözik**.

Végül, az innováció kiterjesztéséhez a **teljes helyi innovációs ökoszisztéma aktív részvételére** van szükség. A felsőoktatási szféra, a közösségek, a vállalkozások és a hatóságok összehozása elősegíti a tudás, a beruházások, a legitimitás és a döntéshozatal összekapcsolását, lehetővé téve az innováció számára, hogy az elszigetelt kísérleti projekteken túl egy összekapcsoltabb, ellenállóbb és fenntarthatóbb vidéki innovációs ökoszisztémához vezessen.

Hogyan formálódik a Vidéki Paktum Európa-szerte: nemzeti és regionális tapasztalatok

A Vidéki Paktum egész Európában egyre inkább új irányítási módszereket és az érdekelt felek együttműködését ösztönzi nemzeti és regionális szinten. A különböző körülmények ellenére ezek a kezdeményezések közös célokat követnek: a részvétel erősítése, az ágazatok és kormányzási szintek közötti koordináció javítása, valamint az integrált vidékfejlesztés előmozdítása.

Az érdekelt felek által irányított hollandiai Vidéki Paktum folyamatától a katalóniai Vidéki Menetrenden át a flandriai Vidéki Paktum és az integrált vidéki stratégiák összekapcsolására irányuló munkájáig ez a cikk azt vizsgálja, hogy ezek a tapasztalatok hogyan ültetik át a gyakorlatba a Vidéki Paktum alapelveit.

Ben van Essen, hollandiai Vidéki Paktum és Európai Vidéki Közösségek Szövetsége

A hollandiai Vidéki Paktum (RPNI) mint érdekelt felek által irányított platform 2024-ben alakult a Vidéki Paktum holland tagjainak közös kezdeményezésére. Azóta több mint 150 tagú hálózattá nőtte ki magát, amelyet egy munkastruktúra, egy vidéki területekre vonatkozó kiáltvány és 2026 márciusa óta a mezőgazdasági minisztérium által támogatott munkaterv támogat.

Tapasztalataink megmutatják, hogy mennyire értékes egy **platform a párbeszédhez és az együttműködéshez a vidéki területek közös jövőképe körül**. Ahelyett, hogy politikai színtérré válna, az RPNI az **ágazati érdekeken túlmutató felelősségviselést népszerűsíti**.

Ez a jövőkép konkrét intézkedéseket tartalmazó Vidéki Menetrenddé alakult át, amelyet tagjaink elkötelezettsége vezérel. Úgy gondoljuk, hogy ez az együttműködésen alapuló megközelítés szilárd alapot teremt a hosszú távú vidékfejlesztéshez.

Információk országonként: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/countries_en

Szakpolitikai tájékoztató: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/making-rural-pact-happen-member-states_en

Sergi Méndez és Albert Puigvert, Katalóniai Vidéki Kezdeményezések Szövetsége, Spanyolország

A katalóniai tapasztalatok egyik fő tanulsága az, hogy az érdekelt felek részvétele önmagában nem elég. A tartós hatáshoz a **részvételt irányítási struktúrákká, közös felelősségi körökké és politikai eszközökké kell alakítani**.

A Katalán Vidékfejlesztési Menetrenddel a közigazgatások, a helyi hatóságok, a civil társadalom, az egyetemek és a társadalmi-gazdasági szereplők a közös jövőkép köré egy **állandó keretet építettek fel a területi párbeszédhez és együttműködéshez**. Ez segített abban, hogy az elszigetelt projekteken túl az ágazatokon és kormányzási szinteken átívelő integrált fellépés felé lehessen haladni.

Egy másik tanulság az, hogy **a vidéki kormányzásnak szakpolitikai változásokhoz kell vezetnie**. Katalónia a Vidéki Paktum alapelveit vidékszempontú vizsgálatba és jogalkotási keretbe – a vidéki önkormányzati törvénybe – ülteti át, segítve annak biztosítását, hogy a vidéki szempontokat szisztematikusan figyelembe vegyék a nyilvános döntéshozatalban.

Kevin Grauwels, flamand földhivatal, Belgium

Flandria a Vidéki Paktum megközelítést alkalmazza a **vidéki területek közös jövőképének kidolgozására, az érdekelt felek széles körű bevonásával**. Workshopok, online felmérés és a flamand parlamentben tartott meghallgatások segítségével az érdekelt felek és a szélesebb nyilvánosság közös jövőképet alakítottak ki a vidéki közösségek számára.

A következő lépés ennek a jövőképnek az átalakítása a **kormányzaton belüli összehangolt cselekvéssé**, amit a vidékszempontú vizsgálat, valamint a kutatást, a gyakorlatot és a politikát összekapcsoló tudásközpont támogat.

Előretekintve, a javasolt Nemzeti és Regionális Partnerségi Tervek, valamint a 10 százalékos vidéki kiadási cél **lehetőséget kínálnak integráltabb vidékfejlesztési stratégiák kidolgozására**. A Vidéki Paktum közös keretet biztosíthat az érdekelt felek bevonásához, az erősebb irányításhoz, valamint a vidéki igényeket és lehetőségeket célzó intézkedések jobb összehangolásához.

Miért fontos a politikai elkötelezettség a vidéki Európa számára

Az európai nemzeti kormányok és regionális hatóságok, valamint az uniós intézmények egyre inkább a Vidéki Paktumot használják keretrendszerként a vidéki területek együttműködésének, láthatóságának és hosszú távú szerepvállalásának megerősítésére.

Politikai kötelezettségvállalások révén az aláírók kiemelik a közös prioritásokat, támogatják a vidékfejlesztés integráltabb megközelítéseit, és erősítik az együttműködést a kormányzási szintek és ágazatok között.

Finnország ágazatközi koordinációra összpontosításától Asztúria helyi alapú regionális perspektívájáig át az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság intézményi szerepéig ez a cikk azt vizsgálja, hogy a politikai elkötelezettség miért fontos, és hogyan segíthet a vidéki Európa jövőjének megerősítésében.

Sari Essayah,
finnországi mezőgazdasági és erdészeti minisztérium

Finnországban a Vidéki Paktumon keresztül hivatalossá tett kötelezettségvállalás természetes lépés volt a vidékpolitika és a vidékfejlesztés iránt régóta fennálló elkötelezettség megerősítésében. Az időzítés igencsak megfelelő volt, miután elkészült a nemzeti vidékpolitikai jelentés, azt parlamenti vitába bocsátották, és megkezdődött a felkészülés a következő uniós finanszírozási időszakra.

A politikai kötelezettségvállalás elősegíti a hosszú távú együttműködés megerősítését azáltal, hogy **növeli az ágazatok és a kormányzási szintek közötti együttműködés fontosságát**. Ösztönzi azoknak a struktúráknak és fórumoknak a kidolgozását, amelyek a közös célok érdekében egy asztalhoz ültetik a hatóságokat és az érdekelt feleket. Finnországban a Vidékpolitikai Tanács – amelynek én vagyok az elnöke – régóta létező platformot biztosít az ágazatokon átívelő együttműködéshez, segíti a vidékpolitika koordinálását, és támogatja az integrált vidékfejlesztési megközelítéseket.

2025 novembere és 2026 szeptembere között nyolc nemzeti és regionális kormányzat tett politikai kötelezettségvállalást a Vidéki Paktum iránt.

Ismerje meg ezeket, illetve más közhatóságok által a Vidéki Paktum iránt tett kötelezettségvállalásokat: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/public-authorities-commitments_en

Marcelino Marcos Líndez,
asztúriai vidékfejlesztési, környezetvédelmi és agrárpolitikai minisztérium, Spanyolország

Asztúria számára a Vidéki Paktum iránti elkötelezettség megerősíti a saját Vidéki Asztúria Paktumunkkal már megkezdett utat: egy közös ütemtervet, amely 2030-ig terjedő konkrét intézkedéseket tartalmaz, és amelyet a vidéki érdekelt felekkel folytatott párbeszéd segítségével építettünk ki.

Az ilyen politikai kötelezettségvállalások elősegítik a közigazgatás, a termelő ágazatok és a vidéki közösségek összehangolását, valamint elősegítik az **egyes területek sajátos igényeihez igazított integrált válaszokat**. Ez a törekvés azonban megfelelő erőforrásokat igényel.

Az erős közös agrárpolitika fenntartása kellő vidékfejlesztési finanszírozással elengedhetetlen ahhoz, hogy az együttműködést valódi lehetőségekké, gazdasági tevékenységgé és területi kohézióvá lehessen alakítani.

Stoyan Tchoukanov, Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSzB), Belgium

A Vidéki Paktumon keresztül tett politikai kötelezettségvállalások azért értékesek, mert segítenek **biztosítani, hogy a vidékpolitikákat az emberekkel együtt, ne csak értük alakítsák ki**, valamint még inkább alátámasztják az intézkedések láthatóságát, végrehajtását és nyomon követését.

Az EGSzB elkötelezettsége a Vidéki Paktum iránt a szervezett civil társadalom szerepének megerősítését célozza az uniós vidéki területek jövőjének építésében. A gazdálkodóknak, vállalkozásoknak, munkavállalóknak, szövetkezeteknek, ifjúsági szervezeteknek és a helyi közösségeknek mind szerepük van az igények azonosításában és a megoldások kidolgozásában.

A párbeszéd, az együttműködés és a közös felelősségvállalás előmozdításával a Vidéki Paktum segít biztosítani, hogy a vidéki hangok hallhatók legyenek, és hogy egyetlen vidéki terület vagy közösség se maradjon le

Változás előmozdítása a gyakorlatban: a vidék jövőképe szempontjából minden cselekedet számít

A Vidéki Paktum közösségi tagjai önkéntes cselekvéssel – kis- és nagy- mértékben, egyénileg vagy szervezeteik nevében – aktívan hozzájárulnak a vidéki területekre vonatkozó, hosszú távú uniós jövőképhez.

A különféle helyi igényeket kielégítő konkrét kezdeményezéseken keresztül az érdekelt felek – a polgároktól, vállalkozóktól és tudósoktól a gazdálkodókig, nem kormányzati szervezetekig és hatóságokig – segítenek elérni a vidéki jövőkép célkitűzéseit.

Olvassa el három közösségi tag beszámolóját arról, hogy milyen intézkedéseket tettek, és miért döntöttek úgy, hogy cselekednek a vidék jövőkép érdekében.

Marieta Okenková, Szlovák Mezőgazdasági Egyetem és Szlovák Vidéki Parlament

A szlovák „Vonzóbb vidéki területek 2040-ig" című programot hét éven keresztül dolgozták ki a Horizon PoliRural és PoliRuralPlus projektek keretében. Ez egy élő dokumentum, amelyet részvételi párbeszéd, előre jelző tevékenységek, érdekelt felekkel folytatott konzultációk, valamint az önkormányzatok, szakértők, civil társadalom, vidéki és városi közösségek, valamint politikai döntéshozók bevonásával zajló ágazatközi együttműködés segítségével alakítanak.

A folyamat **a helyi igényeket és a területi kihívásokat egy közös hosszú távú vízióvá és gyakorlati intézkedésekké alakította át** a rugalmas, befogadó, innovatív vidékfejlesztés érdekében. A jövőkép fokozatosan számos nemzeti szakpolitikai és stratégiai keretrendszerben tükröződött, erősítve gyakorlati jelentőségét és hosszú távú hatását. A jövőkép megmutatja, hogy az együttműködés hogyan javíthatja a vidéki kormányzást, ösztönözheti a helyes gyakorlatok átvételét, erősítheti a vidéki szereplők közötti hálózatépítést, és mozgósíthatja a partnerségeket Európa vidéki jövője érdekében.

Nyújtson be intézkedési javaslatot a vidéki jövőkép érdekében: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/actions-rural-vision_en

Merítsen inspirációt a meglévő intézkedések közül: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/actions-rural-vision/actions/search_en

Patrice Joly és Dominique Faure, Vidékkutatási Továbbképző Intézet (IHEMRu), Franciaország

Franciaországban a köz- és a magánszektor döntéshozóinak kínálunk képzéseket, hogy jobban megértsék a vidéki területeket, és beépíthessék azok kihívásait, erősségeit és dinamikáját a mai és a jövőbeli döntésekbe. Munkánkkal az IHEMRu ösztönzi a vidéki területekre irányuló kutatásokat és az európai kapcsolatok eredményeként szerzett tudományos ismereteket annak érdekében, hogy **információkkal lássa el a közpolitikát és elősegítse a regionális innovációt**.

A vidéki jövőképre vonatkozó intézkedések különösen értékesek, mivel inspiráló példákra helyezik a hangsúlyt, ösztönzik az együttműködést, és összehozzák a vidéki közösségek támogatása iránt elkötelezett érdekelt feleket. Ez a megközelítés növeli a vidéki területek ismertségét, előmozdítja bevonásukat a közpolitikába, valamint fejleszti a képességüket a környezeti, élelmezési, energetikai és demográfiai kihívások kezelésére.

Salvatore Coppola-Finegan, EcoCitizen, Luxemburg

Az ANNE-MARIE egy digitális platform és mobilalkalmazás, amely lehetővé teszi Luxemburg vidéki közösségei számára az erdei ökoszisztémák jobb monitorozását, és ezzel hozzájárul a tudományos oktatáshoz és az ökológiai tudatossághoz.

Erdeink több mint felét kis családi erdészeti vállalkozások birtokolják, és a rájuk vonatkozó adatok ritkán jelennek meg az országos adatbázisokban. A diákok, az erdészek, más civilek bevonása és a tudományos eszközök párosítása a tájak és a földtulajdonosok monitorozását egyaránt segítik.

A vidéki jövőképért tett lépések azért fontosak, mert a vidéki Európa többnyire olyan szereplőkről szól, akiknek nincs beleszólásuk a szakpolitikákba. Intézkedési javaslattal válik láthatóvá a munkájuk EU-szerte!

Emberek összekapcsolása, ösztönzés cselekvésre: a Vidéki Paktum közösségi csoportjain belül

A vidékfejlesztési kihívások egyre összetettebbek és egyre inkább összekapcsolódnak, emiatt növekszik az igény az olyan terek iránt, ahol az érdekelt felek megoszthatják tapasztalataikat és tanulhatnak egymástól. A Vidéki Paktum közösségi csoportjai közös vidéki témák köré szervezik a szakembereket, a politikai döntéshozókat, a kutatókat és a civil társadalmat, erősítve a párbeszédet, az együttműködést és a társaktól való tanulást Európa-szerte.

Olvassa el három közösségi csoport koordinátorának beszámolóját arról, hogy mi ösztönzi az elköteleződést, milyen kezdeményezéseken dolgoznak, és milyen jövőbeli prioritásokat tűznek ki a csoportok számára.

Nancy Duxbury,
Kulturális és kreatív csoport

A kultúra és a kreativitás a helyi fejlesztés középpontjában áll, és hozzájárul az oktatáshoz, a társadalmi kohézióhoz, az életminőséghez, a helyi gazdaságokhoz, az innovációhoz, a környezetvédelemhez, a turizmushoz és a demográfiai változáshoz. A területen dolgozó szakemberek és szervezetek azonban továbbra is sebezhetők amiatt, hogy a **szakpolitikai figyelem korlátozott**, és nem kapnak elegendő támogatást **a konkrét igényeikre**.

Csoportunk számos érdekelt felet tömörít, beleértve a kultúra területén érintetteket, kisvállalkozásokat és egyesületeket, közintézményeket és kutatókat. Segít a tagoknak kevésbé elszigeteltnek érezni magukat, és célja, hogy **előmozdítsa a politikát és a tervezést befolyásoló kollektív kezdeményezéseket**.

Az érdemi interakció túlmutat az információk megosztásán. **Rendszeres lehetőségekre van szükség a kapcsolatépítéshez, a közös prioritások meghatározásához és az együttes fellépések kidolgozásához**. A webináriumok, projektbörzék és kiadványok segítenek fenntartani a lendületet, valamint támogatják a gyakorlati nyomon követést és a vidéki területek kultúrájával és kreativitásával kapcsolatos erősebb szakpolitikai kereteket.

Csatlakozzon egy közösségi csoporthoz: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/join-community-action_en

David de Ugarte,
Vidéki elnéptelenedési és újranépesítési csoport

Közösségi csoportunk még csak az első lépéseket teszi, de már segíti a hasonló kihívásokkal küzdő szervezeteket egymás megtalálásában és az együttműködési lehetőségek felkutatásában. Az érdemi részvétel még mindig épülőben van, de úgy tűnik, hogy egyre inkább érvényesül, **amikor a tagok úgy érzik, hogy meghallgatják őket**, a megbeszéléseknek **világos, de rugalmas napirendje** van, és a párbeszéd **a valódi helyi problémákra összpontosít**.

A lehető legjobb eredmény érdekében a tagoknak rendszeresen meg kell jelenniük az értekezleteken, őszintén meg kell osztaniuk a gondolataikat, és nyitottnak kell lenniük a kisebb kísérletekre és az utazásra. Az eddigi gyakorlati tevékenységek közé tartoznak a kötetlen eszmecserék. Előre tekintve, a prioritásunk az, hogy fokozatosan elmozduljunk a **vidéki civil szervezetek közötti transzeurópai projektek támogatása** felé.

Klaus Ehrlich,
Vidéki turizmus csoport

Azáltal, hogy az egyéni tapasztalatokat kollektív tudássá és cselekvéssé alakítják, a közösségi csoportok megbízható teret biztosítanak a tapasztalatcseréhez, a hálózatépítéshez, a társaktól való tanuláshoz és az együttműködéshez a régiók és országok között. **Az aktív részvétel akkor növekszik, ha a tagok egyértelmű lehetőségeket látnak** a szakértelmükkel való hozzájárulásra, az új ötletek megosztására és megvitatására, valamint mások tudásának hasznosítására.

Konkrét szükségletekre és gyakorlati eredményekre **összpontosítanak**, például projektfejlesztésre, a bevált gyakorlatok megosztására, közös érdekképviseletre, illetve a közös kihívásokra adott megoldások azonosítására. Ezeket aztán vagy európai szinten lehet kiterjeszteni, vagy a konkrét helyi körülményekre lehet leszűkíteni.

Csoportunkban **tematikus munkacsoportokat** és tudástárat hoztunk létre, valamint **személyes találkozókat** szervezünk. Fő prioritás a jövőre nézve a bizonyítékokon alapuló döntéshozatal erősítése a kutatás, az ágazatokon átívelő együttműködés és a gyakorlati, egymás közötti kapcsolatteremtés révén.

Főszerkesztő: Hugo Almeida, az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának AGRI-D1 Vidéki Területek és Hálózatok osztályvezetője
Tartalom és szerkesztés: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság, AGRI-D1 és Vidéki Paktum Támogató Iroda
Köszönetnyilvánítás:
- Fő közreműködők: Raffaele Fitto, Urszula Budzich-Tabor, Radim Sršeň, Ocskó Edina, Lidija Pavić-Rogošić, Michelle McKiernan, Franck Leroy, Fernando Riaza, Michael Flood, José Ignacio Donoso Salas, Tatiana Ferreira, Alen Mujčinović, Catherine Hua, Ian Dempsey, Luís Matias, María Martos, Rita Trattnigg, Matteo Gerosa, Ben van Essen, Sergi Méndez, Albert Puigvert, Kevin Grauwels, Sari Essayah, Marcelino Marcos Líndez, Stoyan Tchoukanov, Marieta Okenková, Salvatore Coppola-Finegan, Dominique Faure, Patrice Joly, Klaus Ehrlich, Nancy Duxbury, David de Ugarte
- Megjelenés: Vidéki Paktum Támogató Iroda
- Borítókép: ©IvanMikhaylov a Getty Imagesen

A Rural Vision Magazin minden száma online letölthető. Papíralapú példány az EU Publications weboldalán keresztül is rendelhető: op.europa.eu/en/publications.
A Rural Vision Magazine tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió intézményeinek véleményét.
Kézirat véglegesítve: 2026. szeptember | Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2026 © Európai Unió, 2026 Az újrafelhasználás a forrás megjelölésével engedélyezett.

A Bizottság újrafelhasználási szabályzatát a bizottsági dokumentumok újrafelhasználásáról szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozat (HL L 330., 2011.12.14., 39. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj) hajtja végre.
Eltérő rendelkezés hiányában a dokumentum újrafelhasználása a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenc (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) alapján engedélyezett. Ez azt jelenti, hogy az újrafelhasználás megengedett, feltéve, hogy megfelelően feltüntetik a forrást, és minden változtatást jeleznek.
Az EU szerzői jogvédelem alatt nem álló fényképek vagy egyéb anyagok bármilyen felhasználásához vagy sokszorosításához közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

További információk az Európai Unióról: europa.eu

Látogassa meg az EU Vidéki Paktumának weboldalát

ruralpact.rural-vision.europa.eu

Kövesse az EU Vidéki Paktumát a közösségi médiában

facebook.com/EURuralPact x.com/EURuralPact linkedin.com/company/eu-rural-pact

youtube.com/@EUruralpact

Print	ISBN: 978-92-68-43947-0	doi:10.2762/9207085	KF-01-26-067-HU-C
PDF	ISBN: 978-92-68-43946-3	doi:10.2762/5901245	KF-01-26-067-HU-N

Az Európai Unió Kiadóhivatala
Jog | Adatok | Kiadványok

Hozzáférés a magazin online változatához

